

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2023/24:49

Fredagen den 19 juli

§ 1 Utrikesfrågor

Kabinettssekreterare Jan Knutsson

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikesfrågor
den 24 juni 2024**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikesfrågor den 22 juli 2024**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar kabinettssekreterare Jan Knutsson med medarbetare varmt välkomna denna soliga sommar dag.

Vi börjar med återrapporten. Finns det något att tillägga muntligen utöver det skriftliga underlaget?

Anf. 2 Kabinettssekreterare JAN KNUTSSON:

EU-nämnden har mottagit skriftlig återrapportering från rådets möte den 24 juni, och jag har inget att tillägga till den.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till information och samråd inför möte i rådet och dagordningspunkt 3, Aktuella frågor. Det är en informationspunkt.

Anf. 4 Kabinettssekreterare JAN KNUTSSON:

Tack för möjligheten att få komma till EU-nämnden inför kommande möte i rådet för utrikesfrågor den 22 juli i Bryssel. På dagordningen står Aktuella frågor samt två diskussionspunkter, Rysslands aggression mot Ukraina och Situationen i Mellanöstern.

Under Aktuella frågor förväntas den höga representanten Josep Borrell som vanligt ta upp olika ämnen. Även om ståndpunkter om dessa frågor inte ska förankras i riksdagen vill jag säga några ord om vad vi tror kan komma upp.

Vi har fått information om att den höga representanten har för avsikt att lyfta frågan om digital diplomati. Diskussionen på måndag sker i ljuset av en framstegsrapport som EEAS har tagit fram på det här området. I rapporten beskrivs det breda arbete som EU bedriver för att värna unionens intressen inom den digitala sfären. En röd tråd i rapporten är kopplingen mellan digitala frågor och EU:s utrikes- och säkerhetspolitik. I rapporten betonas att digitaliseringen går bortom industri- och innovationspolitik och att digitala frågor på ett avgörande sätt påverkar

förutsättningarna för den rådande geopolitiska konkurrensen. Följaktligen är det viktigt att det digitala perspektivet integreras i EU:s utrikespolitik.

Regeringen välkomnar EEAS framstegsrapport och det arbete som EU-institutionerna bedriver för att stärka EU:s digitala diplomati, inklusive utvecklandet av en Team Europa-ansats inom området.

I Europeiska rådets slutsatser från april 2024 som berörde digital diplomati uppdrogs kommissionen och den höga representanten att ta fram ett gemensamt meddelande om vägen framåt inom det digitala området. Det är viktigt att medlemsstaterna ges möjlighet att bidra till denna process.

Digitala frågor liksom cyberfrågor är prioriterade för regeringen. På UD pågår ett arbete med att ta fram en strategi för cyberfrågor och digitala frågor inom utrikes- och säkerhetspolitiken, och regeringen utsåg förra året ett särskilt sändebud för internationella cyberfrågor.

En delfråga som utgör en särskild prioritering berör säker och betrodd konnektivitet inom 5G-området. Regeringen verkar för att EU ska främja säker och betrodd konnektivitet i tredjeland genom ett mer effektivt användande av EU:s relevanta instrument på området.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Tack för informationen!

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rysslands angrepp mot Ukraina. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 6 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON:

Dagordningens första diskussionspunkt är Rysslands aggression mot Ukraina. Den senaste månaden har EU och våra internationella partner fattat en rad viktiga beslut när det gäller Ukraina.

För det första har EU formellt öppnat anslutningsförhandlingar med Ukraina. Den mellanstatliga konferensen ägde rum den 25 juni.

För det andra har EU ingått en överenskommelse om säkerhetssamarbete med Ukraina. Denna utgör ett komplement till enskilda medlemsstaters och andra staters bilaterala överenskommelser med Ukraina och innefattar åtaganden om att långsiktigt stödja Ukraina och förhindra förnyad aggression.

För det tredje har EU fattat beslut om ett 14:e sanktionspaket mot Ryssland. Paketet innehåller flera åtgärder som Sverige har initierat och drivit vad gäller både så kallad LNG och skuggflottan. För svensk del kommer, som det redan tidigare informerats om, importen av LNG att upphöra till följd av beslutet. Sverige har också varit pådrivande för den förstärkning av sanktionerna mot Belarus som antogs den 29 juni och som gör det svårare att använda Belarus för att kringgå sanktionerna mot Ryssland.

För det fjärde nåddes på G7-toppmötet den 13–15 juni en principöverenskommelse om att ställa ut lån till Ukraina på omkring 50 miljarder dollar, där den framtida extraordinära avkastningen från den ryska centralbankens så kallade immobiliserade tillgångar ska användas för att återbetala Ukrainas lån och räntekostnader. EU arbetar nu för att operationalisera detaljerna i principöverenskommelsen och enas med G7 om genomförandet.

Detta är viktiga beslut som Sverige har varit drivande för. Sveriges och EU:s arbete för att stödja Ukraina och sätta press på Ryssland behöver

dock fortsätta med full kraft. Ryssland fortsätter sitt brutala anfallskrig mot Ukraina, och dess attacker har de senaste veckorna skördat civila dödsoffer nästan dagligen. De fruktansvärda attackerna mot Kiev och andra städer den 8 juli, inklusive mot Ukrainas största barnsjukhus, visar vidden av brutaliteten i den ryska krigföringen. Dessutom har riktade attacker mot Ukrainas energisystem lett till omfattande problem för landets elförsörjning.

Det är positivt att ökade leveranser av militärt stöd har reell effekt på Ukrainas förmåga att försvara sig, men behoven är alltför stora, och det finns ett glapp mellan det som har utlovats och det som har levererats. EU behöver stärka Ukrainas försvarsförmåga genom att fortsätta ge långsiktigt flexibelt och förutsägbart stöd, inklusive genom den militära träningsinsatsen Eumam Ukraina.

Regeringen verkar aktivt för att EU verkställer utbetalningarna av det militära stödet till Ukraina genom den europeiska fredsfaciliteten. Det är förstås avgörande att EU genomför de beslut som alla medlemsstater gemensamt har kommit överens om. Enskilda medlemsstaters blockeringar är oacceptabla.

Medan vi verkar för att utbetalningar genom EPF kan genomföras kommer regeringen även att uppmana EU att undersöka möjligheter att stödja ukrainsk försvarsindustri. Ett förslag som har diskuterats är att delar av den utrustning som upphandlats genom EPF ska tillverkas av ukrainsk försvarsindustri.

Regeringen uppmanar även EU att komma vidare med G7:s principöverenskommelse om immobiliserade tillgångar. EU behöver vidta flera åtgärder för att förbereda för en implementering av principöverenskommelsen och koordinera tätt med partner och Ukraina om genomförandet. Målsättningen är att utbetalningar av lånet ska kunna ske innan årets slut. EU bör också utforska mer långtgående åtgärder så länge dessa är i enlighet med folkrätten och med EU-rätten.

Regeringen verkar fortsatt för att öka trycket mot Ryssland och Belarus genom fler EU-sanktioner och vill se att arbetet med ett 15:e paket påbörjas så snart som möjligt. Det är särskilt viktigt att nästa paket innehåller ytterligare åtgärder mot skuggflottan, inklusive genom ett förbud mot bunkring, det vill säga tankning till sjöss, av fartyg i skuggflottan och ett förbud mot tillfällig lagring av rysk olja i EU:s hamnar. Sverige verkar dessutom för att EU ska bli tydligare i sin kommunikation med flaggstater.

Rysslands hybridhofsaktiviteter mot EU och våra partner fortsätter, och EU behöver bemöta och motverka dessa. Därför verkar regeringen i nära samråd med inte minst NB6-länderna för att rådet skyndsamt antar den sanktionsregim mot ryska hybridaktiviteter som Europeiska rådet har gett i uppdrag att ta fram.

Inför fredstoppmötet i Schweiz gjorde EU ett intensivt arbete som Sverige bidrog till för att främja ett brett globalt deltagande. Över 90 länder ställer sig bakom en rättvis och hållbar fred i Ukraina med FN-stadgan som grund.

Regeringen verkar nu för att EU upprätthåller dialogen med globala partner, inte minst inför högnivåveckan i FN:s generalförsamling i början av hösten. Att fortsatt understryka att Ryssland har attackerat ett grannland i strid med folkrätten och i strid med FN-stadgan och när som helst skulle

kunna dra tillbaka sina trupper blir allt viktigare mot bakgrund av ryska desinformationskampanjer.

Det är helt avgörande att en kommande fred baseras på folkrätten och FN-stadgans principer om suveränitet och territoriell integritet. När, och i sådana fall hur, eventuella förhandlingar ska inledas är ett beslut som helt ligger hos Ukraina. Till dess kommer vårt fokus fortsatt att vara att stödja Ukraina och dess motståndskraft.

Slutligen vill jag nämna att regeringen har varit mycket tydlig med att det ungerska EU-ordförandeskapet vid internationella kontakter nyligen med bland annat Ryssland och Ukraina inte representerar unionen. Agerandet är både ansvarslost och illojalt. Regeringen står bakom det som Europeiska rådet har fastslagit: inga förhandlingar om Ukraina utan Ukrainas medverkan.

Anf. 7 LINNÉA WICKMAN (S):

Ordförande! Jag tackar kabinetssekreteraren för dragningen.

Till att börja med vill jag konstatera att det verkligen var väldigt viktigt att man lyckades komma överens om det 14:e sanktionspaketet och att det finns åtgärder där mot den ryska skuggflottan och förbudet mot att importera rysk flytande naturgas.

Vi vet att skuggflottan göder Putins krigskassa, och vi vet att tumskrubarna måste dras åt för att försämra Rysslands förmåga att bedriva sitt folkrättsvidriga anfallskrig. Vi vet också att skuggflottan är ett tydligt hybridhot mot Sverige och mot länderna runt Östersjön.

Jag tycker att det är gott att höra att det på så pass många områden tycks röra sig framåt när det gäller stödet till Ukraina, även om vi vet att det när det gäller det militära stödet och försvarsindustrins förmåga finns mycket mer att göra för att säkerställa att utlovade leveranser levereras.

Det är också intressant att höra om de initiativ som finns om att stärka den ukrainska försvarsindustrins förmåga. Det kommer att bli intressant att följa den fråga framgent.

Ett medskick när det gäller arbetet med de immobiliserade ryska centralbankstillgångarna är att det är bra att man verkar komma framåt och att den svenska ståndpunkten nämner vikten av att genomföra G7:s principöverenskommelse i delar som berör EU-länderna.

Det blir viktigt att Sverige är berett att fortsätta att gå längre, och det har ju regeringen också sagt. Men vi kan känna en oro för att EU nu tappar fart i och med det ungerska ordförandeskapet. Det är viktigt att vi inte accepterar en sådan utveckling.

Detta för mig över till frågan om det ungerska EU-ordförandeskapet. Redan innan det påbörjades fanns det en stark oro för vad det skulle innebära för EU:s arbete och för hur Orbán skulle använda det för sina egna syften.

Nu har det gått mindre än en månad av det här ordförandeskapet, och vi kan konstatera att egentligen alla de farhågor som fanns har infriats. Vi kan konstatera att vi har en närmast unik situation med ett ordförandeland som flagrant bryter mot den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, och detta i en helt existentiell och avgörande fråga för vår union. Syftet med resorna till Kina och Moskva är att pressa Ukraina till eftergifter i stället för att vi säkerställer att en fred sker helt på Ukrainas villkor och i enlighet med folkrätten.

Inför det kommande FAC-mötet menar vi socialdemokrater att Sverige måste agera kraftfullt och att det måste göras tillsammans med EU:s övriga medlemsländer. Utöver den muntliga kritik som har uttalats av enskilda medlemsländer och till exempel genom det brev som Charles Michel har skickat till Orbán, menar vi för det första att Sverige på det kommande mötet ska ta initiativ och driva på för ett gemensamt uttalande där Orbáns illojala och ansvarlösa agerande kritiserats samfällt och gemensamt av EU:s medlemsländer, för det blir starkare då.

För det andra tycker vi att det är viktigt att Sverige driver frågan om att EU:s medlemsländer nu gör allt man kan och undersöker alla vägar för att avskilja Ungern från ordförandeskapet i förtid. Detta är inget som har skett tidigare, men det är ju också ett väldigt unikt och mycket allvarligt säkerhetspolitiskt läge.

Vi har ett medlemsland som nu agerar djupt ansvarslöst i sin roll som ordförandeland. Det räcker inte med fördömanden nu, utan vi måste komma framåt och agera. När det gäller den väg som har föreslagits, att avskilja Ungern från ordförandeskapet i förtid, skulle man till exempel kunna ha en omröstning med kvalificerad majoritet i Europeiska rådet för att möjliggöra detta.

I det läge vi är i nu är kanske dock det viktiga inte exakt hur detta går till, utan det viktiga är att driva på för att se vad som är den framkomliga vägen för att säkerställa att Ungern avskiljs från sitt ordförandeskap. De har på bara några veckor tydligt diskvalificerat sig från att kunna ha den rollen i EU det kommande halvåret.

Jag vill vara tydlig med att det är de två saker som vi tycker att Sverige ska ta initiativ till och driva på det kommande FAC-mötet.

Jag kan väl också passa på att fråga kabinetssekreteraren om vad som är den svenska regeringens linje i detta. Tycker den svenska regeringen att Ungern ska fräntas sitt ordförandeskap eller inte? Tycker man inte det, vad ska då krävas från Ungerns sida för att landet ska bli diskvalificerat från att ha den här viktiga rollen? Det är en roll som det inte var länge sedan Sverige hade och som Sverige använde inte minst för att stärka stödet för Ukraina.

Anf. 8 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för föredragningen!

Från Centerpartiets håll har vi egentligen ingenting emot det som står i själva ståndpunkten när det gäller Ukraina. Jag tycker också att det är positivt att det stödet är starkt, att det 14:e paketet har blivit antaget och att ett 15:e är på gång. Det är bra.

Jag vill dock, precis som föregående talare, prata lite om detta med Ungerns ordförandeskap.

Det finns egentligen ingenting som talar för att Orbán kommer att ändra inriktning det kommande halvåret. Med det läge vi har i världen nu och det som ser ut att bli i höst riskerar vi alltså att sitta med Putin i Ryssland, Trump i USA och Orbán i Europa.

Det här är verkligen ingenting som vi vill se, och med det agerande som vi har sett från Ungern och Orbán anser vi att Sverige ska kräva och driva på för att man ska tidigarelägga Polens ordförandeskap och att Sverige ska uttala detta tydligt på kommande FAC-möte.

Även om det i dagsläget är så att Polen har sagt att man inte känner sig redo tror vi att detta bör kunna påskyndas, inte minst med stöd från andra medlemmar i EU. Vi kräver som sagt att Sverige tar en aktiv roll för att driva på det här och inte väntar på att fullständig enighet ska uppstå för att sedan hänga på.

Vi anser också att Sverige ska göra det här offentligt och inte bara förhandla bakom lyckta dörrar. Det som sker i det öppna spelar roll, inte minst för tilltron, och det är viktigt att ordförandeskapet flyttas över till Polen före valet i USA i november.

Anf. 9 JACOB RISBERG (MP):

Jag vill börja med att passa på och ansluta till det som både Socialdemokraterna och Centerpartiet har yttrat här vad gäller att ta en aktiv roll i att förkorta Ungerns ordförandeskap, för jag tycker att landets agerande har varit långt bortom det rimliga.

Jag har egentligen inga större synpunkter på regeringens ståndpunkt vad gäller det kommande mötet om Ukraina och Ryssland men däremot ett litet medskick.

Jag vill gärna se att man på europeisk nivå tar en mer aktiv roll och uttalar aktivt stöd för Rysslands och Belarus civilsamhälle, oppositionspolitiker och oberoende medier. Jag vet att det finns ett starkt stöd även från svensk sida för dessa grupperingar, men jag tror att det vore bra att man visade enighet i EU om att man verkligen vill bidra till att bygga upp det ryska och belarusiska civilsamhället. Det krävs en stark opposition också inuti dessa länder för att snabbare få slut på kriget. Det krävs också för långvarig och hållbar framtida fred att det finns vettiga civilsamhällen i dessa två länder, så jag vill gärna se att man i framtiden lyfter in dessa aspekter i ståndpunkter och att man även publikt visar det här stödet i sitt agerande.

Anf. 10 DANIEL RIAZAT (V):

Jag fattar mig kort och säger att jag ställer mig bakom det som Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet har framfört.

Vänsterpartiet har sedan lång tid tillbaka kritiserat Ungern och Orbán. Vi har ju sett utvecklingen i Ungern väldigt länge, vilket sa oss vad som skulle vänta med ett ordförandeskap, så vi ställer oss bakom det som har anförts här.

Anf. 11 Kabinettssekreterare JAN KNUTSSON:

Den första frågan som gällde Ryssland tror jag handlade om de immobiliserade tillgångarna och G7. Jag kan bara bekräfta det vi hela tiden har sagt från regeringens sida – att vi är beredda att gå längre än man gjort hittills. De åtgärder som vidtas måste vara inom ramen för både folkrätten och EU-rätten, men vi är absolut öppna för detta. Det är också därför vi ligger på för att EU ska komma längre och komma fram till att implementera den uppgörelse som har skett inom G7. Jag tror inte att det är så att EU tappar fart i detta, utan det här arbetet fortsätter.

Jag vill återigen påminna om att det senaste sanktionspaketet är mycket kraftfullt och att vi har kommit långt med det. Men det här arbetet måste fortsätta, och vi vill börja på ett 15:e sanktionspaket så snabbt som möjligt.

Så till Ungern, som de övriga frågorna handlade om.

Det är viktigt att komma ihåg att frågan om det ungerska ordförandeskapet som sådant inte är föremål för diskussionerna och agendan på FAC-mötet nästa vecka. Det kommer att ske en diskussion under agendapunkten för Ryssland och Ukraina, och där kommer vi naturligtvis att göra skarpa inlägg. Jag kommer tillbaka till detta. Men den formella diskussionen sker inte i FAC. En sådan formell diskussion får i så fall ske inom ramen för Europeiska rådet, och där är vi inte ännu. Jag kommer tillbaka också till den frågan.

När det gäller det som har skett i sak, Orbáns resor i österled och de budskap som han har framfört, har vi från svensk sida mycket snabbt varit mycket tydliga med att vi tycker att det här är oacceptabelt, ansvarslöst och illojalt. Det har inte funnits någon tvekan om hur vi har sett på det som skett och hur vi fortsätter att se på detta. Och vi har absolut inte varit ensamma i detta – det är en stor grupp av medlemsstater som har uttryckt sig på samma sätt.

Även institutionerna har gjort det här mycket tydligt. Det kom en referens till Charles Michels brev, som är kristallklart vad gäller både innehåll och form. Ni kanske också hörde Ursula von der Leyen i parlamentet i går när hon lade ut texten om detta.

Jag tror alltså att det finns en kritisk massa bland medlemsstaterna som ser att det här är väldigt allvarligt. Sverige är definitivt med i den gruppen och driver på för detta mycket hårt.

I sak är det ju så att EU:s politik är fastlagd av Europeiska rådet. Där är det, återigen, kristallklart vad som gäller i fråga om EU och Ukraina. Jag tror att ni känner till allt om detta.

Det här är en situation som utvecklas. Vi tänker intensivt tillsammans med andra medlemsstater på vilka ytterligare åtgärder som är möjliga och vilka förutsättningarna för de åtgärderna är. Som ni vet sker i det här skedet inget deltagande på politisk nivå vid de informella ministermötena.

När det gäller frågan om att avbryta det ungerska ordförandeskapet är det, återigen, inte en fråga för FAC på måndag. Om diskussionen uppstår kommer den att föras i Europeiska rådet. Rättsläget är oklart. Jag får ändå komma tillbaka till det vi har sagt, nämligen att den situation som har uppstått är oacceptabel. Vi ska nu se vad de steg som hittills har tagits får för effekt på Ungern, men vi stänger inga dörrar för fortsättningen.

Anf. 12 LINNÉA WICKMAN (S):

Tack, kabinetssekreteraren, för svar på frågor!

För vår del, från Socialdemokraternas sida, menar vi att det som regeringen uttrycker inför kommande FAC-möte inte är tillräckligt sett till den allvarliga situation som råder.

Kommande FAC-möte är första gången som utrikesministrarna träffas efter Orbáns resor sedan det ungerska ordförandeskapet tog vid. Då är det ju självklart att Sverige måste vara tydligt och agera. Vi kommer att stå fast vid det som vi menar är viktigt, det vill säga att Sverige tar en aktiv roll – att Sverige inte enbart lyssnar in och väntar på andra utan är tydligt med att man antar ett gemensamt uttalande.

Det är också så att det som Orbán gör när han och Ungern så flagrant bryter mot den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken självklart behöver adresseras av våra utrikesministrar i unionen. Därför menar vi so-

cialdemokrater att det kommande FAC-mötet är ett lämpligt och bra tillfälle att tydligt agera, både genom att medlemsländerna gör ett gemensamt uttalande om Orbáns illojala och ansvarslösa agerande och genom att Sverige driver på för att vi ska göra allt vi kan inom EU för att avskilja Ungern från ordförandeskapet.

Självklart kommer det här att föranleda en process för Europeiska rådet att hantera, men det behöver inte stå emot att man på kommande FAC-möte trots allt agerar och tydligt uttalar allvaret i den situation som nu har uppstått utifrån Orbáns agerande.

Enligt vissa medieuppgifter är det till och med så att EU:s rättstjänst bedömer att Orbáns agerande skulle kunna anses bryta mot unionens fördrag, som ju förbjuder varje åtgärd som kan äventyra fullgörandet av unionens mål och säger att varje medlemsland förbehållslöst ska stödja unionens utrikes- och säkerhetspolitik i en anda av lojalitet och ömsesidig solidaritet.

Vi kommer i alla fall att stå fast vid våra två medskick, tydliga punkter, som vi menar att Sverige ska driva på kommande FAC-möte.

När jag nu har ordet igen vill jag passa på att ställa en ny fråga. Det florerar uppgifter om att den höga representanten kan tänkas kalla till ett formellt utrikesministermöte samtidigt som Ungern ska hålla ett informellt möte i slutet av augusti. Kan kabinetssekreteraren säga någonting eller tydliggöra om vi vet något om ett sådant möte kommer att ske och om Sverige i så fall kommer att stödja den höga representanten i den frågan? Jag tänker att det också kan komma att diskuteras på det kommande FAC-mötet.

Anf. 13 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON:

Jag håller inte med om beskrivningen att Sverige inte är aktivt i den här frågan och inte agerar. Det är tvärtom så att vi gör det. Vi har ett intensivt samråd både med institutionerna och med andra medlemsstater med utgångspunkten som jag redovisade att det här är en mycket allvarlig situation. Ungern har inte agerat på ett sådant sätt som landet är skyldigt att agera på enligt de statuter som gäller i det här fallet.

Institutionellt är det så att frågan om att avskilja Ungern från ordförandeskapet inte hanteras inom ramen för FAC. Om diskussionen uppkommer är det i så fall en fråga för Europeiska rådet, som jag underströk. Det finns alltså institutionella ramar också för detta.

Men som jag också sa är det här en löpande utveckling och en situation som utvecklas. Det pågår ett mycket intensivt samråd mellan medlemsstaterna i den här frågan för att komma fram till den mest effektiva lösningen totalt sett. Som jag nämnde stänger vi inga dörrar i den diskussionen. Vi är aktiva och pådrivande i den.

När det gäller frågan som ställdes om ett FAC-möte i augusti parallellt med Gymnichmötet är det alldeles riktigt att en sådan diskussion förs. Vad jag nyss nämnde är ett exempel på det. Sverige är öppet för en sådan lösning och har sagt att det är något man tycker vore bra. Men det här är en diskussion som nu förs bland medlemsstaterna och med institutionerna för att se vad som är möjligt att åstadkomma.

Anf. 14 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Utifrån att vi i olika oppositionspartier, inte minst Linnéa Wickman från Socialdemokraterna, har ställt ytterligare följdfrågor blir det kanske lite tydligare hur regeringen agerar. Bland annat fick vi nu svar på att regeringen tänker stödja Borrell i att arrangera ett formellt FAC samtidigt som det informella mötet i Ungern. Det var ju ett besked.

Men det som jag vill ställa en ytterligare fråga om gäller det där kabinettsskreteraren säger att regeringen visst är aktiv och driver på. Men regeringen är uppenbarligen inte beredd att här och nu offentligt säga att man tycker att en konsekvens av Orbáns agerande är att Ungern har diskvalificerat sig från att inneha ordförandeskapet. De tunga orden måste få en konsekvens, och det är en rimlig konsekvens att se över alla möjligheter att förkorta ordförandeskapet för Ungern. En rimlig lösning borde väl vara att förlänga Polens ordförandeskap.

Detta har regeringen över huvud taget inte uttryckt, och det hör jag inte heller kabinettsskreteraren uttrycka här. Det man undrar över är vad den svenska regeringen driver på. Vad är det för några konsekvenser som ni tycker att det ska bli för Ungern och Orbán utifrån agerandet? Om man inte vill uttala att ordförandeskapet ska förkortas undrar jag vilka andra saker Sverige driver på som innebär tydliga konsekvenser för Ungern? Det är intressant att veta. Vad kommer Sverige att säga till utrikesministrarna på mötet på måndag?

Anf. 15 Kabinettsskreterare JAN KNUTSSON:

Jag återkommer till det faktum att Ungerns ordförandeskap som sådant inte är föremål för FAC på måndag. Det är viktigt att hålla detta i minnet. Under punkten Rysslands krigföring i Ukraina kommer naturligtvis de aspekterna att vägas in från vår sida.

Ett antal fall har redan inneburit konsekvenser för Ungern, och det handlar om medlemsstaternas och institutionernas deltagande i de informella ministermötena. Det handlar om ett mycket starkt, ett exempellöst starkt, språkbruk från både medlemsstater och institutioner när det gäller att definiera positionen och synsättet på vad Ungern och Orbán har gjort. Det här är en del i det agerande som sker och där Sverige har varit tidigt och starkt ute och, på egen hand och tillsammans med andra medlemsstater, haft diskussionen om att fastställa synen på detta agerande. Det kommer fler steg som ett resultat av diskussionerna mellan medlemsstaterna.

I fråga om att avbryta det ungerska ordförandeskapet är det ett oklart rättsläge. Det är något som måste utredas. Sista ordet är inte sagt i detta. Vi stänger inga dörrar, men nu tas detta steg för steg.

Sverige har varit mycket tydligt med det allvarliga som har inträffat och det oacceptabla i det som har inträffat. Det råder inga tvivel om det.

Anf. 16 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Sverige har absolut i ord varit tydligt gentemot Ungern och Orbán. Det håller jag med om. Sedan delar inte jag riktigt bilden av att det är ett starkt agerande från Sveriges sida att säga att man inte ska delta på de informella mötena under juli månad. Många vet att det de, typ, två sista veckorna i juli inte är helt ovanligt att ett land som Sverige representeras av en statssekreterare eller kabinettsskreterare, eller till och

med tjänstemän, på de informella mötena. Vi har lite olika åsikter om hur starkt den reaktionen mottogs av Ungern, men någon dag senare, i förra veckan, satt den svenska landsbygdsministern och den svenska finansministern på möten som leddes av Ungern. Det kan man ha lite olika syn på.

Vi vet alla att beslutet om att förkorta ordförandeskapet för Ungern måste fattas i Europeiska rådet. Men vi vet alla som sitter här att frågan kommer att diskuteras på måndag när utrikesministrarna möts. Vi vet alla att det inte bara är fråga om juridik, utan det är också fråga om politik. Ju fler länders utrikesministrar som kan vara tydliga under diskussionen på FAC om att man måste utreda alla möjligheter för att förkorta Ungerns ordförandeskap, desto bättre, och desto snabbare kommer processerna att gå. Det är i alla fall Socialdemokraternas bild, och jag är tämligen säker på att den bilden delas av många.

Jag önskar att den svenska regeringen kunde vara tydligare också i sak i fråga om de konsekvenser som ska vidtas gentemot Ungern och Orbán. Socialdemokraterna har varit tydliga – Linnéa Wickman har fört fram detta – med att vi står kvar vid vår avvikande ståndpunkt när det gäller ordförandeskapet och uttalandet.

Anf. 17 ORDFÖRANDE:

Vill kabinetssekreteraren kommentera?

Anf. 18 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON:

Jag har svarat på frågan vad gäller formalia och institutionalia i detta och även vad gäller vägen framåt.

I fråga om de informella mötena är det en grupp av medlemsstater som inte kommer att åka på dessa möten. Kommissionen har sagt samma sak. Man kan naturligtvis beskriva det som svagt, men jag skulle vilja beskriva det som en stark initial åtgärd. Det är där vi står i dag.

Anf. 19 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med som jag uppfattar det en gemensam avvikande ståndpunkt från S, V, C och MP gällande bland annat att avskilja Ungern från ordförandeskapet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Situationen i Mellanöstern. Även detta är en diskussionspunkt.

Anf. 20 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON:

Dagordningens andra diskussionspunkt är situationen i Mellanöstern. Det har gått mer än nio månader sedan Hamas fruktansvärda terroristattacker mot Israel den 7 oktober 2023. Utvecklingen i Gaza som attackerna utlöste, och som har lett till ofattbara konsekvenser för civilbefolkningen, har även ökat spänningsnivån i hela regionen, som nu står på randen till en större konflikt.

Regeringen ser med stor oro på de senaste veckornas eskalering i form av ökad intensitet i attacker och retorik som skett mellan Israel och Hizbollah. De dagliga slagväxlingarna har redan orsakat stor förstörelse och lidande på bägge sidor av den israelisk-libanesiska gränsen. Ett

storskaligt krig vore förödande för både Libanon och Israel, och det finns en betydande risk för att en större eskalering utvecklas till ett omfattande regionalt krig. Detta måste undvikas. Regeringen uppmanar alla sidor att visa återhållsamhet och välkomnar EU:s och särskilt Frankrikes aktiva diplomati samt de amerikanska medlingsansträngningarna.

De ökade spänningarna vid gränsen mellan Israel och Libanon gör det än viktigare att nå ett slut på kriget mellan Israel och Hamas. Det står klart att en hållbar vapenvila i Gaza skulle kunna underlätta mycket för sökandet efter en lösning i norr. Både Israel och Hizbollah har framhållit att man inte vill ha en större konflikt. Hizbollah har därtill sagt att man kommer att upphöra med attacker mot Israel när en vapenvila i Gaza är på plats.

Det är därför centralt att arbetet för att förmå parterna att acceptera att genomföra den amerikanska vägkartan för vapenvila och hållbar fred i Gaza fortsätter. En vapenvila är också nödvändigt både med hänsyn till den humanitära situationen i Gaza och möjligheten till frigivande av gisslan. Detta budskap framfördes till Israels utrikesminister så sent som i förra veckan då utrikesminister Billström hade ett möte med honom i samband med Natos toppmöte i Washington.

Sverige och EU har betonat Israels rätt att försvara sig mot Hamas och har samtidigt understrukt dess skyldighet att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda civila. Det är tydligt att Israel måste göra mer för att leva upp till den internationella humanitära rättens skydd av civilbefolkningen. Det är centralt att eventuella överträdelser av den internationella humanitära rätten och möjliga krigsförbrytelser av alla parter utreds, att ansvarsutkrävande säkerställs samt att parterna samarbetar med FN liksom med Internationella brottmålsdomstolen. Den internationella domstolens provisoriska åtgärder är bindande, och regeringen har understrukt vikten av att de följs.

Det humanitära läget i Gaza förvärras. Regeringen fortsätter i dialog med Israel och Egypten, och i internationella forum, att aktivt verka för att det humanitära tillträdet ska öka. Med visst undantag i norra Gaza förblir införsel av humanitärt bistånd starkt begränsat. Hindren för de humanitära aktörernas arbete i Gaza kvarstår. Bristande mekanismer för kommunikation och så kallad deconflicting mellan den israeliska armén och de humanitära aktörerna samt oförutsägbara hinder som skapas av IDF-soldater på marken försvårar och ibland omöjliggör det humanitära arbetet. Det är angeläget att övergången vid Rafah öppnas och att både Rafah- och Kerem Shalom-övergångarna hålls öppna över tid.

Frågan om det humanitära tillträdet fortsätter att stå högt på EU:s dagordning, och på Europeiska rådets möte i slutet av juni antogs mycket skarpa rådsslutsatser. En återetablering av EU:s gränshanteringsinsats vid Rafah, EU BAM Rafah, skulle potentiellt kunna bli en del av en lösning i att möjliggöra för övergångens återöppnande. EU har inlett en aktiv planering för en återetablering av insatsen inom ramen för dess mandat för de fall att nödvändiga förutsättningar kan uppfyllas. Det är viktigt att framhålla att EU BAM Rafahs mandat är att stödja den palestinska myndigheten, vilket innebär att en återetablering endast kan bli aktuell i ett scenario där den palestinska myndigheten får möjlighet att återvända till Gaza och administrera gränsövergången vid Rafah. Hittills har Israel inte accepterat ett sådant scenario.

Därtill förutsätts att säkerhetsmässiga och politiska förutsättningar kan uppfyllas, inklusive att parterna på marken accepterar en sådan roll för EU. Att dessa förutsättningar kan uppfyllas är inte givet, men det är viktigt att EU utreder möjligheten för EU BAM Rafah att spela en roll.

Regeringen välkomnar att EU och Israel har enats om att hålla ett associeringsråd inom ramen för EU:s associeringsavtal med Israel. Diskussioner pågår mellan utrikestjänsten och Israel om att fastställa en dagordning och tidpunkt. EU kommer också att behöva komma överens internt om en gemensam position innan associeringsrådet kan äga rum.

Regeringens uppfattning är att associeringsrådet ska ha en bred ansats som också inkluderar vikten av en humanitär vapenvila, ökat humanitärt tillträde, upphörande av bosättningsvåldet, ett stopp för utökandet av bosättningar på Västbanken samt ett arbete för en långsiktig lösning på Israel–Palestina-konflikten.

De senaste veckorna har Israel fattat långtgående beslut om beslagtagande av stora landområden samt nybyggnad av tusentals bosättningsenheter på Västbanken, så kallad legalisering av flera bosättningsposter.

Detta är mycket allvarligt eftersom besluten strider mot internationell rätt, späder på konflikten och underminerar en tvåstatslösning. EU har fördömt besluten och bör även vid associeringsrådet vara tydligt med att bosättningspolitiken måste upphöra.

EU bör även framhålla vikten av att Israel överför palestinska skattemedel till den palestinska myndigheten i enlighet med de åtaganden som har gjorts i Osloavtalet. Dessa överföringar var helt stoppade under flera månader, men de återupptogs efter internationella påtryckningar i början av juli – även om Israel fortsätter att hålla inne en betydande del av totalbeloppet. Därtill bör EU understryka vikten av att dispensen för israeliska banker att agera korrespondentbank mot palestinska banker förlängs på ett förutsägbart sätt.

Regeringen konstaterar att den palestinska myndigheten är i ett mycket svårt läge, inte minst finansiellt, och behöver allt stöd för att klara sig och för att kunna genomföra nödvändiga reformer.

Det är mycket positivt att EU den 28 juni fattade beslut om att införa ytterligare restriktiva åtgärder inom ramen för den särskilda sanktionsregimen mot Hamas på basis av förslag som Sverige lade fram tillsammans med Tyskland. EU behöver fortsätta arbetet med att motverka stöd för och finansiering av Hamas och andra terroristgrupper.

Regeringen välkomnar därtill att EU den 15 juli fattat ett rådsbeslut om införande av ytterligare restriktiva åtgärder åt extremistiska bosättare på Västbanken utifrån förslag som Sverige har lagt fram tillsammans med Belgien, Nederländerna och Frankrike. I detta beslut listades fem personer och tre enheter. Detta är en tydlig och kraftig signal till Israel om att bosättningsvåldet är oacceptabelt och måste upphöra.

Regeringen stöder att EU fortsätter att undersöka möjligheterna för att vid lämplig tidpunkt anordna en förberedande fredskonferens. En förutsättning är att konferensen genomförs i mycket nära samarbete med regionala aktörer och USA och att den kan utgöra ett meningsfullt bidrag till processen mot en tvåstatslösning.

EU är den största givaren till Palestina och den palestinska myndigheten. Det är angeläget, inte minst under nuvarande omständigheter, att EU:s stöd betalas ut i god tid. Regeringen driver på för

att kommissionen så skyndsamt som möjligt ska lägga fram EU:s stödpaket för 2024 till Palestina och den palestinska myndigheten. Regeringen framhåller också vikten av att Palestina genomför nödvändiga reformer, inte minst för att stärka institutionernas transparens, arbetet mot korruption, rättsväsendets oberoende och yttrandefriheten.

Anf. 21 JACOB RISBERG (MP):

Fru ordförande! Tack för dragningen, kabinetssekreteraren!

Det finns mycket i detta som jag tycker är väldigt bra, framför allt att man nu reagerar väldigt starkt på det som sker främst på Västbanken med det ökade våldet och den ökade landgrabbingen. Samtidigt leder denna starka reaktion fram till att man ska ha ett associeringsråd där man ska ha ”fördjupad dialog”, och det känns inte speciellt kraftfullt. Detta är någonting som nu har pågått i 57 år – ockupationen har pågått i 57 år och bosättningspolitiken ungefär lika länge – och när man då ska agera kraftfullt sätter man sig i ”fördjupad dialog” med Israel.

Vi har en terrorlistning och sanktioner gentemot Hamas. Det tycker jag är jättebra. EU har även infört en hel rad MR-sanktioner gentemot bosättare och bosättningsorganisationer, och det är också jättebra. Dessa sanktioner kommer inte att påverka själva krigföringen i Gaza på något vis, men de är ändå ett steg i rätt riktning.

Vi har däremot fortfarande väldigt starka ekonomiska subventioner gentemot Israel i form av tullfri handel. Kriget har snart pågått i nio och en halv månad, och det minsta man skulle kunna begära är en omedelbar suspendering eller paus av associeringsavtalet, åtminstone i väntan på associeringsrådet. Jag förstår inte varför man ska invänta ett associeringsråd.

Jag vet att detta inte ligger på regeringens bord utan på kommissionens. Men regeringen skulle mycket väl kunna vara drivande i den här frågan, lyfta den och säga att Sverige som land kräver att man omedelbart pausar associeringsavtalet.

Jag är alltså lite besviken. När det kommer till vissa andra konflikter i världen, framför allt den konflikt som var uppe här tidigare, är vi ofta väldigt snabba att hitta olika sätt att ekonomiskt sätta åt framför allt Ryssland och dess krigföring. Men när det kommer till kriget i Gaza har vi fortfarande efter nio och en halv månad inte på något vis kunnat pressa Israel ekonomiskt. Jag förstår inte varför europeiska skattebetalare fortfarande, efter nio och en halv månad, ska fortsätta bidra till den här konflikten, för det är faktiskt det vi gör med det associeringsavtal vi har.

Jag skulle helt enkelt vilja kräva att regeringen åtminstone går ut och kräver ett omedelbart stoppande eller en omedelbar paus av associeringsavtalet i väntan på det kommande associeringsrådet där vi ska ha en ”fördjupad dialog”.

Anf. 22 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Vi har tidigare från Centerpartiets håll fört fram just ett krav på paus av associeringsavtalet. Det handlar inte om någon bojkott utan egentligen bara om att ta bort de fördelar som Israel i dag har under en begränsad tid, till dess att Israel faktiskt följer det som internationella domstolar har slagit fast, deras rekommendationer och deras slutsatser. Jag håller helt med föregående talare om detta.

Jag har också en fråga angående den fördjupade dialogen. Kabinettssekreteraren lyfte ju fram att regeringens utgångspunkt för dialogen är alla de krav som finns från internationella domstolar om eldupphör, att man ska sätta sig ned och diskutera en tvåstatslösning och att bosättnarvåldet ska upphöra. Allt detta finns så att säga med i den fördjupade dialogen.

Då blir min fråga: Om ni har den här fördjupade dialogen och den inte leder någonvart, var står regeringen då? Är man då beredd att aktivt gå ut och säga att nu är det dags att pausa associeringsavtalet? Det är min konkreta fråga.

Sedan vill jag som vanligt säga att detta är *en* del, och den har enbart med Israel att göra. För att det inte ska råda några som helst oklarheter vill jag säga att Centerpartiet givetvis står kvar vid kravet om att återföra den israeliska gisslan samt vid fördömandet av Hamas och det lidande och de konsekvenser som hela den judiska befolkningen världen över har drabbats av på grund av det som Hamas gjorde den 7 oktober. Jag vill verkligen betona att man kan tänka dessa två tankar samtidigt.

Jag vill också, precis som föregående talare, berömma mycket av det som står i den svenska ståndpunkten. Det är en bra riktning man har tagit. Men det räcker inte att vi bara säger alla dessa saker. Det måste också visas i handling, och då är associeringsavtalet en väldigt konkret sak att ta till här och nu.

Vi står alltså kvar vid vårt ställningstagande men vill också fråga vad regeringen gör om den fördjupade dialogen inte leder någonvart.

Anf. 23 DANIEL RIAZAT (V):

Mycket klokt har sagts av föregående talare. Någonstans undrar man hur många fler tusen barn som måste dödas för att regeringen ska ta den här frågan på lite större allvar. På samma sätt som Tobias Billström gjort tidigare här kan nu kabinettssekreteraren säga att detta är någonting som regeringen tar på stort allvar, och det finns också mycket text i ställningstagandet som antyder att man tycker att situationen är fruktansvärd. Men när det sedan kommer till de aktiva åtgärderna – detta har jag tagit upp förut – kan vi bara titta på antalet sanktionerade. Cirka 2 000 ryska individer eller enheter står på sanktionslistan, och jag tror att motsvarande siffra för Israel just nu är 15 eller något sådant.

Då kan man fråga sig varför. Hur kommer det sig att det är så pass dubbla standarder när det kommer till invasioner, etnisk rensning etcetera i en konflikt jämfört med en annan konflikt?

Detta är inte en fråga som uppstått nu. De hemiska terrordåd och attentat som skedde den 7 oktober var inte starten på lidandet för folket som befinner sig där. Men hur många fler sjukhus behöver jämnas med marken, hur många fler bebisar behöver mördas och hur många fler människor behöver ligga utan bedövningsmedel på operationsborden för att regeringen på något sätt ska agera lite hårdare i denna fråga?

Man kan föreställa sig vad som hade hänt om det gällt något annat land. Hade det gällt vilket annat land som helst, om vi bortser från Ryssland och Ukraina, tror jag att reaktionen hade varit annorlunda. Är det så att man ser olika på olika länder? Hur kommer det sig att man inte tar nästa steg?

I regeringens ställningstagande pratar man väldigt mycket om USA som en viktig aktör i form av fredsmedlare. USA är just nu den största

finansiären av Israels krigföring och av det folk mord som pågår. Det är lite som att vi skulle utse Belarus till fredsmedlare i kriget som Ryssland har startat mot Ukraina. Det skulle vara otroligt märkligt att göra på det sättet. Jag undrar alltså hur man ser på att USA är den i särklass största finansiären av det som händer just nu gentemot palestinierna och samtidigt anses vara medlare.

Det är också tragiskt att man än i dag, efter så här många månader, inte går med på att ställa krav på permanent vapenvila, alltså att det enbart står "omedelbar" och inte "permanent". Jag tycker att det är en skam för oss som nation att den svenska regeringen vägrar gå med på att kräva permanent vapenvila, något som skulle innebära något bra för alla som befinner sig där, oavsett om det är på den israeliska eller den palestinska sidan.

När det gäller dem som är kidnappade eller tillfångatagna är det precis som Anna Lasses sa: De israeliska medborgare som har tillfångatagits av Hamas måste släppas. Det gäller också de 15 000, tror jag, palestinier som är tillfångatagna av israeliska myndigheter utan några som helt grunder. De är också gisslan, och de måste också släppas.

Jag stannar där, men vi håller fast vid alla våra tidigare avvikande ståndpunkter.

Associeringsavtalet glömde jag bort, men det sades väldigt bra saker kring det tidigare.

Anf. 24 LINNÉA WICKMAN (S):

Ordförande! Jag instämmer i mycket av det som tidigare talare har lyft om situationen. Behovet av att få till en omedelbar vapenvila i kriget är förstas enormt. Det behöver knappt sägas, men jag tycker att det är viktigt att ändå säga det. Jag vill också lyfta den senaste säkerhetsrådsresolutionen och den vägkarta som har lagts fram med vad som skulle kunna vara en stegvis plan med en tillfällig vapenvila som sedan leder till att Israel lämnar Gaza, att Hamas släpper gisslan, att en ny palestinsk ledning i Gaza tar vid och att man till slut kan påbörja en återuppbyggnad.

Det behövs inte enbart av humanitära skäl, utan det är också – och jag tolkar in det i den svenska ståndpunkten, vilket är positivt – helt avgörande för att minska risken för ett regionalt storkrig. Vi har redan under dessa månader sett en rad spridningseffekter och ytterligare våld som drabbar civila.

Även om de svenska ståndpunkterna över tid sedan kriget startade har blivit bättre, och även bättre formulerade kopplat till den internationella rätten, skulle jag från Socialdemokraternas sida ändå vilja säga att det finns en brist när det gäller i vad mån Sverige är berett att driva på för konkret handling och även för konsekvenser för Israel utifrån att man inte följer de internationella domstolarnas beslut. Det minsta vi skulle kunna göra borde trots allt vara att frysa associeringsavtalet.

Detta har varit uppe tidigare i EU-nämnden, och vi har då anmält avvikande ståndpunkt. Vid denna kommer vi också att stå fast, om det inte är så att kabinetssekreteraren på ett väldigt tydligt sätt uttrycker att Sverige kommer att driva på för att associeringsavtalet ska frysas.

Det här blir också viktigt sett till att även om det är positivt att man nu har lyckats få sanktioner på plats både mot Hamas och mot våldsamma bosättare och att det också har kommit nya listningar är det inte tillräckligt.

Vi ser inte att det gör någon faktisk skillnad i hur Israel agerar på marken. Just när det gäller Västbanken ser vi, och kabinettssekreteraren nämnde det också själv, att man nu godkänner ytterligare illegala bosättningar från Israels sida. Vi ser också att det israeliska parlamentet fattar beslut där man helt avfärdar forandet av en palestinsk stat, något som förstås är helt avgörande för att tvåstatslösningen ska kunna fyllas med konkret politiskt innehåll och bli verklighet som resultat av den fredsprocess som jag ändå tänker att vi alla vill se.

Jag emotser också svaret på Anna Lasses fråga om hur Sverige är berett att agera fram till associeringsrådet och om man efter samtalen i associeringsrådet kommer att vara beredd att frysa avtalet om man inte ser att de fördömanden som EU uttrycker får någon form av effekt.

Sedan vill jag bara nämna något. Det är inte till kommande FAC, men det gör att det är lätt att betvivla den svenska regeringens engagemang för tvåstatslösningen. Det handlar inte minst om till exempel den senaste givarkonferensen till UNRWA. Där hade 118 länder skrivit på ett uttalande om långsiktigt stöd till UNRWA. Sverige skriver inte under det. Men alla länder i FN:s säkerhetsråd, USA, Kanada, Tyskland, alla nordiska och alla baltiska länder skriver under det.

Det är vad det handlar om. Vi vill säkerställa att den svenska regeringen i alla de multilaterala och internationella forum som vi har står upp för tvåstatslösningen. Det är viktigare än någonsin som en del av att kunna få slut på det fruktansvärda krig som vi ser.

Anf. 25 Kabinettssekreterare JAN KNUTSSON:

Jag ska försöka att besvara frågorna tematiskt i ett sammanhang. Låt mig börja där den sista frågeställaren slutade, nämligen Sveriges stöd för tvåstatslösningen. Det råder ingen som helst tvekan om det stödet. Det är någonting som vi uttalar kontinuerligt och som vi understöder på många olika sätt.

UNRWA-mötet i New York är inte direkt kopplat till detta. Det kommer inte heller att diskuteras på FAC. Sverige är en av de absolut största givarna till UNRWA. UNRWA är naturligtvis en mycket viktig organisation för det humanitära biståndet i Gaza i det här skedet och också utöver detta.

När det gäller frågan om associeringsrådet är det ett instrument som EU har i förhållande till Israel. Det är ett mycket viktigt instrument för det som kallas en fördjupad dialog.

Vi är från svensk sida noga med att mötet måste ha en bred agenda. Det måste inkludera de aktuella frågor som nu finns i det aktuella sammanhanget. Dit hör allting som rör den pågående konflikten. Det rör också bredare frågor som har att göra med relationen mellan Israel och EU.

Vi ska inte föregripa resultatet av den diskussionen. Det kommer att bli en viktig diskussion. Vi arbetar för den största tydlighet från EU:s sida om de ståndpunkter som vi har i förhållande till det som pågår och den breda relationen med Israel.

Det finns redan en fråga som har ställts till kommissionen, eftersom det är kommissionen som äger frågan om uppfyllandet av associeringsavtalet. Det finns en fråga till kommissionen om att göra en bedömning av huruvida så är fallet eller inte. Det är också en process som vi behöver avvakta, men den processen är igång.

Vi tror inte i det här skedet att breda sanktioner mot Israel i de här sammanhangen är rätt väg att gå. Vad det handlar om nu är att få ett slut på kriget och att få en väg framåt mot en tvåstatslösning. Det är huvudfrågorna inför fortsättningen. Det är komplexa avvägningar som måste komma in i detta. Det är vad vi måste arbeta för att kunna uppnå. Då tror vi inte att breda sanktioner mot Israel i det här skedet är rätt svar.

Sverige gör åtskilligt aktivt. Det är alldeles riktigt att en uttalandepolitik i sig inte är tillräcklig, även om vår uttalandepolitik är mycket tydlig. Men vi har drivit på för sanktioner mot extremistiska bosättare och fått igenom detta. Det kommer vi fortsätta att göra. Naturligtvis har vi också ett mycket omfattande humanitärt bistånd i de här frågorna.

Jag vill också poängtera att de processer som pågår i internationella juridiska forum är någonting som sker längs ett eget spår. De är oberoende instanser. Vi ska vara försiktiga med att när de processerna pågår försöka att påverka dem eller att blanda oss i dem. Vi måste i stället visa respekt för dem.

Det är helt otvetydigt att Sverige ända från början har sett folkrättsligt på samma sätt på konflikterna som pågår i Ryssland och Ukraina samt i Israel och i Gaza. Vi försöker att tillämpa vår syn på folkrätten på ett likartat sätt.

Jag vill också vända mig mot jämförelser mellan Ryssland och Israel i det här sammanhanget. Det är olika omständigheter vad gäller konflikterna och deras upprinnelse. Det är också någonting som man behöver hålla isär, även om den folkrättsliga grunden naturligtvis måste vara densamma.

Sedan gäller det synen på USA som medlare. Många av de aspekter som har lyfts fram som gäller vapenvila, gisslan och annat ingår i den amerikanska så kallade Bidenplanen. Det är en helhetslösning för många av de problem som vi ser i dag.

Att USA ändå har förtroendet att föra processen vidare visas bland annat av att ett antal viktiga regionala länder är anslutna till de försök som görs för att nå fram till en tvåstatslösning.

Det kanske inte är det enda spåret. Men det har varit naturligt för oss att försöka ansluta oss till stödet för de åtgärder som ligger i den så kallade Bidenplanen. Där ingår också att kriget ska ta slut. Det är väl vad vi ska komma ihåg.

Det uttalande som antogs i Knesset när det gäller tvåstatslösningen är beklagligt. Det ändrar ingenting för Sveriges del och för EU:s del. Tvåstatslösningen är vad som behöver vara slutmålet på den situation där vi nu befinner oss.

Anf. 26 JACOB RISBERG (MP):

Tack, kabinetssekreteraren, för svaren. Det uppkom ett par frågor här som jag kände att jag inte riktigt förstod.

Det måste vara väldigt bekvämt att vara en regering och inte säga vad man tycker inför kommande förhandlingar. Då kan man alltid efteråt säga att man är nöjd med det man har kommit fram till i förhandlingarna.

Jag skulle egentligen vilja veta vad den svenska regeringen vill se att man helst får som utfall av det kommande associeringsrådet. När skulle Sverige vara nöjt med det som kommer ut?

Jag kan visserligen tycka att det är läge för sanktion gentemot Israel. Pondera att vi nu kommer fram till att vi inte ska ha sanktioner. Tycker regeringen att det är rätt att Israel fortfarande åtnjuter tullfrihet vad gäller handel med EU? Att inte åtnjuta tullfrihet kan väl knappast ses som en sanktion. Jag skulle gärna vilja se hur man ser på det. Tycker regeringen att slopad tullfrihet verkligen kan ses som en sanktion?

Anf. 27 Kabinettssekreterare JAN KNUTSSON:

Ett utfall av associeringsrådet som vore positivt skulle naturligtvis vara ett utfall i linje med EU:s positioner. Det är vad vi också kommer att försöka verka för från vår sida.

När det gäller inskränkningar av de förmåner som i associeringsavtalet som ska diskuteras på associeringsrådet kan man alltid diskutera vilken etikett man sätter på detta. Det är en diskussion som ska ske i associeringsrådet.

Vi ska komma ihåg att frågan också ligger hos kommissionen att bedöma om Israel uppfyller sina åtaganden i förhållande till associeringsavtalet. Vi får avvakta den diskussionen och se vad den ger i förhållande till relationen mellan EU och Israel.

Anf. 28 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en gemensam avvikande ståndpunkt från S, V, C och MP gällande att pausa associeringsavtalet. Sedan finns en annan avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet. Är det korrekt uppfattat? Det är det.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor.

Anf. 29 Kabinettssekreterare JAN KNUTSSON:

I samband med FAC anordnas en lunch med chefen för Europeiska investeringsbanken Nadia Calviño.

Anf. 30 JACOB RISBERG (MP):

Jag vill göra ett medskick till FAC. Det är att försöka få upp frågan om Sudan så snart som möjligt igen på dagordningen. Det är hög tid att vi diskuterar den punkten.

Anf. 31 ORDFÖRANDE:

Vi noterar medskicket. Vi tackar kabinettssekreteraren och medarbetare så mycket för i dag. Vi önskar såklart både en trevlig sommar och fortsatt lycka till.

Anf. 32 Kabinettssekreterare JAN KNUTSSON:

Tack så mycket.

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikesfrågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDE.....	1
Anf. 2 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	1
Anf. 3 ORDFÖRANDE.....	1
Anf. 4 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	1
Anf. 5 ORDFÖRANDE.....	2
Anf. 6 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	2
Anf. 7 LINNÉA WICKMAN (S).....	4
Anf. 8 ANNA LASSES (C).....	5
Anf. 9 JACOB RISBERG (MP).....	6
Anf. 10 DANIEL RIAZAT (V).....	6
Anf. 11 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	6
Anf. 12 LINNÉA WICKMAN (S).....	7
Anf. 13 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	8
Anf. 14 MATILDA ERNKRANS (S).....	9
Anf. 15 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	9
Anf. 16 MATILDA ERNKRANS (S).....	9
Anf. 17 ORDFÖRANDE.....	10
Anf. 18 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	10
Anf. 19 ORDFÖRANDE.....	10
Anf. 20 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	10
Anf. 21 JACOB RISBERG (MP).....	13
Anf. 22 ANNA LASSES (C).....	13
Anf. 23 DANIEL RIAZAT (V).....	14
Anf. 24 LINNÉA WICKMAN (S).....	15
Anf. 25 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	16
Anf. 26 JACOB RISBERG (MP).....	17
Anf. 27 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	18
Anf. 28 ORDFÖRANDE.....	18
Anf. 29 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	18
Anf. 30 JACOB RISBERG (MP).....	18
Anf. 31 ORDFÖRANDE.....	18
Anf. 32 Kabinetssekreterare JAN KNUTSSON	18